

Norsk Barnevernsamband

Storgaten 10 A, 0155 Oslo – Telefon: 22 41 74 46 – Telefax: 22 41 74 20

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.	
E-mail: post@online.no	421.00
Arkivkode..	
Dato:	50609
Saksnr:	200901770-021

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.:
09.09/JV.hh

Dato:
11. juni 2009

HØRING - FORSLAG OM ADGANG TIL KONTAKT MELLOM BARNET OG BIOLOGISKE FORELDRE ETTER ADOPSJON ETTER BARNEVERNLOVEN

Norsk Barnevernsamband (NBS) har vurdert departementets forslag om adgang til kontakt mellom barnet og biologiske foreldre etter adopsjon etter barnevernloven. Punkt 6 om forslag til endringer i adopsjonsloven om anerkjennelse av adopsjoner på grunnlag av statsborgerskap, er ikke vurdert. Vi har følgende kommentarer:

Generelt

Norsk Barnevernsamband ser utvidet bruk av adopsjon etter barnevernloven som et gode for barn som ikke kan tilbakeføres til foreldrene og som må sikres stabilitet og ro der de bor. En åpen adopsjon hvor barn som trenger det kan få ha kontakt med sine foreldre, vurderer vi også som bra. Familiemønsteret er i forandring, og mange barn lever i dag i forskjellige typer familier, noe som gjør at det er mindre stigmatiserende å for eksempel tilhøre to familier. Men for at dette skal bli bra for barna, bør åpen adopsjon etter vårt skjønn bare brukes i de saker hvor foreldre og potensielle adoptivforeldre synes i stand til samarbeide om en kontaktordning. Dette fordi forskning har dokumentert at konflikt mellom betydningsfulle voksne utgjør en risiko for barns trivsel og utvikling. Også fra det praktiske barnevernfeltet vet vi at stridigheter om samvær er kilde til uro for barn i fosterhjemmene.

5.2.2. 5.2.3.5.2.4. Hensynet til partene i saken

Det er omsorgssituasjonen til barnet som må bestemme hvilke hensyn som skal vektlegges når det skal tas avgjørelse om en adopsjon skal åpne for kontakt. For foreldrene kan det være et dilemma at også en åpen adopsjon fratir dem anledningen til fortsatt å være foreldre for barna sine. Foreldre har i undersøkelser uttalt at de, selv om barna over lang tid har vært plassert i omsorgstiltak, fortsatt føler seg og regner seg som barnas foreldre. Norsk Barnevernsamband mener at hensynet til barna må gå foran hensynet til foreldrene her, fordi det viktigste blir å sikre barna ro, stabilitet og en varig familiesituasjon. Det samme hensyn må gjelde når det gjelder fosterforeldrenes ønske om å adoptere. Det vil ofte være i deres interesse å være foreldre uten noen begrensninger.

5.2.5. Forholdet til adopsjonsinstituttet

Det er NBS' syn at det ved adopsjon av fosterbarn kun skal åpnes for en begrenset kontakt og i spesielle tilfeller, fordi det er viktig å redusere mulighetene for konflikter som vil være til skade for barnet. Der det er i barnets interesse med en omfattende kontakt med biologisk familie, vil en adopsjon sannsynligvis ikke være aktuell. Slik vil en åpen adopsjon ikke endre adopsjonsinstituttet i særlig grad. Vi er enig i departementets forslag om en egen paragraf i adopsjonsloven som berører kontakt etter adopsjon.

5.3.1. Hvem skal barna ha kontakt med?

Et fosterbarn som adopteres, skal inngå helt i adoptivforeldrenes slekt og nettverk. Barn i dag tilbringer mye tid i barnehage/skole og i ulike fritidsaktiviteter. Barn skal også ha tid til å være barn i sitt nærmiljø. Det gjør at det er kontakten med de biologiske foreldrene som bør prioriteres. Dersom de biologiske foreldrene er ute av stand til å opprettholde kontakt med barnet, men det vurderes som viktig for barnet at noe kontakt opprettholdes med familie/slekt, mener vi det kan åpnes for kontakt med en slektning som er viktig for barnet. Kontakt med flere familiemedlemmer til ulike tider, kan være med å undergrave den foreldrerollen som adoptivforeldrene skal ha, og som forholdene også har nødvendiggjort at de skal ha. Det er her viktig å huske at adoptivforeldre, dersom forholdene er gode og de ønsker det, kan la barna ha kontakt med hvem de vil. Når det gjelder brev og telefonkontakt, er det vårt syn at dette vanskelig kan reguleres gjennom lovbestemmelser. Her må adoptivforeldrene på linje med andre foreldre, være de som vurderer sammen med barna hvem man skal ringe og skrive med.

5.3.2. Når skal spørsmålet om kontakt vurderes?

Reglene om åpen adopsjon skal først og fremst ivareta barnet, og dets syn på saken vil bli innhentet og vektlagt etter reglene i barnevernloven om høring av barn. Når det er sagt, er det vårt syn at en åpen adopsjon må sikre foreldrene retten til kontakt og ikke være avhengig av de potensielle adoptivforeldrenes velvilje og løfter om kontakt. NBS er derfor enig i departementets forslag om at adoptivsøkerne må *samtykke* til at fylkesnemnda fastsetter en rett til kontakt med biologiske foreldre samtidig med at den gir adopsjonssamtykke.

5.3.3. Gjennomføring av kontakt og mulighet for ny prøving for fylkesnemnda

Når det gjelder gjennomføring av kontakt, mener vi at barneverntjenesten der adoptivforeldrene og barnet bor, kan bistå med å legge til rette for samvær i pakt med vedtaket i fylkesnemnda. Da det er en forutsetning at det skal være begrenset kontakt i disse sakene, vil det ikke bli en omfattende oppgave for barnevernet. Utover å legge til rette, vil oppgaven bli å være til stede ved gjennomføringen. Vi vet at samvær kan vekke til live mange vanskelig følelser hos partene. Også av den grunn kan det være bra at barneverntjenesten er til stede og bistår ved gjennomføringen.

Av hensyn til barnets behov for ro og stabilitet, er det viktig at sak om utvidet samvær ikke kan føres for nemnd. NBS mener at adoptivforeldrene må få størst mulig anledning til å ivareta det fulle og hele ansvaret for barnet, selv om det er åpnet for kontakt. NBS er enig med departementet i at det bør finnes mulighet for å fremme sak om opphør av samvær. Barn som har partsrettigheter, bør kunne be om at samvær opphører. Likeledes mener vi at barneverntjenesten kan be om behandling for nemnd når barn uten partsrettigheter motsetter seg samvær. Når det gjelder foreldrene, mener vi at barneverntjenesten kan be om at samvær opphører hvis saken utvikler seg slik at foreldre undergraver adoptivforeldrenes posisjon. Men vi mener at dersom foreldre ikke stabilt følger opp samværsretten, bør samværsretten kunne være hvilende. Foreldre som er fratatt sine barn kan være i situasjoner der de ikke kan

klare å følge opp i perioder, men likevel ønsker det. Foreldrene er de som mister mest ved en adopsjon. Når barneverntjenesten likevel skal bistå under samværene og eventuelt motivere foreldre til samvær der det er viktig for barna, kan de også bistå med å snakke med barna om at foreldrene ikke er i stand til å følge opp når det blir tilfelle. NBS mener også at det bør legges til rette for at partene får dekket nødvendige utgifter til samvær. Det vil særlig være aktuelt med reiseutgifter.

5.3.4. Rettslig prøving av fylkesnemndas vedtak

Det er NBS' syn at man i mest mulig grad må unngå gjentatte fylkesnemnds- og rettssaker om spørsmålet om kontakt ved adopsjon. Men fordi et vedtak av denne art berører rettssikkerheten til partene, bør fylkesnemndas første vedtak vedrørende kontakt kunne bringes inn for prøving for retten av de biologiske foreldre, kommunen og barn med partsrettigheter. Vi er også enig i departements forslag om at nemndas fornyede vedtak etter krav om opphør av kontakt, må kunne prøves for retten av barn, kommune og adoptivforeldre.

Oppsummering

Norsk Barnevernsamband mener det er til barnets beste at det gis adgang til kontakt med biologiske foreldre ved adopsjon etter barnevernloven. Der foreldre ikke vil kunne innvilges slik kontakt, men barnet ønsker og trenger kontakt med sin biologiske familie, bør kontakt innvilges med en annen slektning. NBS er opptatt av at barnet må sikres ro og stabilitet i sitt adoptivhjem. Av den grunn mener vi at åpen adopsjon bare må brukes i begrenset grad i de saker hvor foreldre og potensielle adoptivforeldre synes i stand til samarbeide om en kontaktordning. Vi mener av samme grunn at det ikke må åpnes for omfattende prøving for nemnd og rett om spørsmålet om kontakt. Men det må være adgang til å oppheve et vedtak om kontakt i de tilfeller der foreldrene skaper konflikt. Vi mener imidlertid ikke at foreldres manglende oppfølging av kontakten skal føre til opphør. Forøvrig er vi enig med departementets syn om prøving av vedtak om kontakt for nemnd og rett.

Med vennlig hilsen
Norsk Barnevernsamband

Jorunn Vindegg
for leder